

La indústria del directe creix rotundament en tots els àmbits

Les dones i els grups emergents, marginats dels grans festivals | La música ha estat el sector cultural més castigat per les retallades a les institucions catalanes | L'Anuari de la Música 2017 presenta els indicadors de la indústria de la música en viu

Anuari de la Música 2017 | Xavier Mercadé

Grup Enderrock i ARC han presentat aquest dimarts 11 de juliol l'Anuari de la Música 2017, amb els indicadors anuals de la indústria musical catalana. El reportatge principal de la publicació recull que indústria del directe experimenta una important recuperació amb l'augment de totes les variables, mentre que el sector discogràfic cau a un nou mínim històric. A més a més, l'Anuari ofereix per primera vegada una anàlisi de la presència d'artistes femenines, grups emergents i música en català a 12 festivals principals, i analitza la davallada de la inversió pública en cultura, i específicament en música. A continuació en podeu consultar les principals dades desglossades per àmbits.

Inversió pública en música (2008-2015), vuit anys de travessa pel desert

La reducció de la inversió pública destinada a cultura i festes per part de les administracions en el període 2008-15 és el tema central de l'Anuari 2017.

Tot i que la crisi ha afectat la cultura a la darrera dècada a causa de la reducció del consum i la

retallada de la despesa pública, la música ha estat el sector en què la inversió institucional s'ha reduït de manera més sagnant.

En els últims set anys (2008-2015) la dràstica tisorada al sector musical de les principals institucions (Generalitat, diputacions i ajuntaments) ha superat el 21%, mentre que la cultura globalment s'ha vist disminuïda en un 15%.

La retallada més profunda al sector musical l'ha aplicat la Generalitat de Catalunya i ha estat del 60,5% en 7 anys, respecte a un 39% en Cultura. L'any 2015 la partida musical era del 13% del pressupost de Cultura, 7 punts menys que el 2008, 20%.

Set anys enrere, el pressupost de cultura suposava l'1,5% del total. La tendència no s'ha recuperat, ans al contrari, els pressupostos de Cultura 2017 -tot i l'increment respecte a l'exercici anterior- han representat només un 0,8% del global.

La inversió musical pública per càpita a Catalunya s'ha reduït de 21 a 16 euros per habitant, una rebaixa que només s'ha compensat gràcies a l'entrada al mercat de patrocinis privats, empreses cerveseres i generalització del micromecenatge.

La necessitat de mantenir els grans equipaments (Liceu, Palau i L'Auditori) i espais municipals, sumada a la retirada d'aportacions del Ministerio, han agreujat la disponibilitat de recursos públics per a la música en viu o a les discogràfiques.

Els tres grans equipaments musicals de Catalunya es van endur el 2015 un 57% dels recursos musicals de Cultura de la Generalitat.

Amb tot, les línies d'ajuts al sector musical atorgades per l'ICEC han tingut un lleuger increment del 8% en el període del 2008-2015. Tot i això, el 10% d'inflació acumulada que s'ha patit durant aquests anys ha provocat que en diners constants s'hagi constatat una reducció efectiva en el suport a la música.

Les conseqüències d'aquesta política, aplicada sobretot als països més pobres d'Europa i els que han tingut més dificultats per afrontar la crisi, en comparació amb el nord, ha reduït la capacitat de competitivitat dels empresaris musicals i ha limitat l'oferta dels consumidors.

La suma de les inversions realitzades pels governs català, valencià i balear previstes el 2016 en la indústria musical a càrrec dels instituts de promoció del sector arriba pràcticament als 11,5 milions d'euros. ICEC - 8 M ? / PV - 3,3 M ? / IB - 313.000 ?.

La xifra, dimensionada a la població dels Països Catalans, representa una despesa en música de 0,9 euros per càpita.

Només per equiparar les xifres de Catalunya -molt per sota de la mitjana cultural i musical europea-, el govern valencià hauria d'augmentar els seus recursos musicals en un 58%, mentre que a les Illes l'administració els hauria de fer créixer un 275%, més d'un milió d'euros.

Emergència, dones i llengua als festivals

Seguint els paràmetres que ja s'apliquen als estudis internacionals, per primera vegada l'Anuari de la Música presenta una estadística sobre la programació de 12 dels festivals del país per analitzar la presència als cartells de veus femenines, grups novells i artistes nacionals, tres dels col·lectius encara minoritzats tot i les polítiques socials i culturals que en reclamen l'equiparació.

S'han analitzat els cartells del 2016 de 12 festivals catalans, de diversos estils i formats: Primavera Sound, Sónar, Acústica, Acampada Jove, Cap Roig, Guitar Festival, Canet Rock,

Strenes, Cruïlla, Vida, Mil·lenni i Tradicionàrius.

Emergència, dones i llengua als festivals - Gènere

La presència de dones i grups mixtos als festivals catalans assoleix només el 26%. D'un total de 663 artistes programats, la presència de veus femenines es limita sols a l'11% i les bandes mixtes -amb almenys una dona- són el 15%. Si fem la comparativa respecte al mercat anglosaxó, la mitjana de dones als festivals se situa en el 17%.

Lideren Strenes (33%), Guitar Festival (20%), Cap Roug (15%) - i a la cua Acampada Jove i Canet Rock (0%) i Vida (4%).

La llei d'igualtat de gènere demana un mínim de 40%.

Emergència, dones i llengua als festivals - Artistes emergents

Els artistes emergents -amb un màxim d'un o dos discos publicats- representen només un 22%.

El reclam del sector és que els festivals tinguin capacitat i voluntat de programar artistes emergents. Als 12 festivals catalans analitzats, la presència d'artistes novells és del 22%, una xifra que es podria considerar excessivament reduïda si valorem que el públic assiteix als festivals principalment atret pels caps de cartell i, per tant, el risc de programar noms emergents es pot considerar més baix.

Lideren Strenes (39%), Acústica (38%) i Tradicionàrius (37%) ? i a la cua hi ha Mil·leni i Cap Roig (7%) i Cruïlla (10%).

Emergència, dones i llengua als festivals - Catalans

La inclusió de noms dels Països Catalans arriba al 38%, amb un 25% de bandes que canten en català.

La presència d'artistes catalans i en llengua catalana està regulada per normativa i és un dels aspectes que es valoren a l'hora d'atorgar ajudes als promotors.

Dels 663 artistes programats l'any 2016 als 12 festivals analitzats, 165 canten en català (25%) i 255 són grups originaris d'arreu dels Països Catalans (38%). L'estadística indica que d'entre tots els artistes catalans inclosos als cartells, el 65% fan cançons en català.

Lideren Canet Rock (100% cat i 87% en cat), Acústica (97% cat i 65% en cat) i Acampada Jove (96% cat i 80% en cat) ? i a la cua hi ha Sónar (12% cat i 3% en cat), Primavera Sound (12% cat i 4% en cat).

Consum musical a Catalunya

Els catalans van menys a concerts però escolten més música (71 a 77%), sobretot a la ràdio, segons l'Enquesta de Participació Cultural de la Generalitat de Catalunya.

Només 4 de cada 10 ciutadans ha assistit a un concert el 2016 (39%), gairebé 9 punts menys que el 2015. Tot i que gairebé una tercera part d'aquest públic (30%) ha anat a festivals, el format de macrofestival (12%) cada cop és menys atractiu.

La majoria d'espectadors de música en viu reclama artistes consagrats i perd l'interès pels noms emergents, i el preu i la crisi s'accentuen com a frens. Tendència a l'alça - 45% ha anat a concerts amb nens.

A Barcelona, la tendència més significativa és la caiguda del 22,3% d'espectadors que han anat

a un festival el 2016, respecte a l'any anterior.

Tot i això, més de la meitat de ciutadans ha assistit a un concert durant el 2016, amb també una important davallada del 12% respecte al 2015, per bé que per damunt de la mitjana a Catalunya.

Pel que fa a barris, el districte de Gràcia és el més musical de la ciutat quant a públic que participa de la música en directe. Les Corts, Gràcia i Eixample van a concerts de pop-rock, Ciutat Vella, Gràcia i Sant Martí van de festivals i Sarrià, Sant i L'Eixample van a concerts de clàssica.

El principal prescriptor musical és la ràdio: un 58,6% dels catalans acostuma a descobrir nous artistes, estils i músiques gràcies a la programació radiofònica.

El català s'estanca com a tercera llengua en l'escolta de música i assistència a concerts. El públic en català creix cada any, però s'ha col·locat amb el 42,6% (+1,5 punts) per darrere del castellà (50,3%) i l'anglès (43,3%).

La llengua catalana s'ha estabilitzat a la baixa en l'escolta de música, ha caigut del 40 al 37%, mentre que gairebé el 70% escolta cançons en castellà o anglès.

Per estils, hi ha un lideratge indiscutible del pop-rock, preferit del 66% de catalans, segons l'enquesta de participació cultural. Hi ha tres gèneres que han guanyat força, la cançó d'autor i melòdica, les músiques llatines i la clàssica.

Indústria del directe

Les dades del 2016 han estat clarament positives per a la indústria catalana de la música en directe i la recuperació indica l'alça de totes les variables: facturació (+17%), espectadors (+48%), concerts (+14%) i empleats (29%).

Després de tres anys d'evolució positiva es pot dir que s'ha consolidat la remuntada anunciada el 2015 -tot i que el volum de facturació se situa encara al nivell de cinc anys enrere (2010)- i es podrà ratificar amb la rebaixa de l'IVA. La música en viu veu amb alegria la recuperació de l'economia, així com l'estat d'ànim dels agents del sector i dels consumidors.

Els ingressos per drets d'autor també han crescut un 1,3%, i es guanya pes respecte al mercat estatal. Catalunya aporta el 19,3% de la recaptació total i augmenta 1 punt el seu pes respecte a la resta de l'Estat, que marca una tendència a la baixa del 2,6%.

Artistes que han generat més drets d'autor a Catalunya: **Adele, Beyoncé, Justin Bieber, Coldplay i Rihanna.**

Festivals que han generat més drets d'autor a Catalunya: Barcelona Beach Festival, Festival Grec, Cap Roig, Primavera Sound i Sónar.

Indústria del directe - Festivals

La xifra d'assistents als principals festivals de pop-rock als PPCC s'ha reactivat el 2016 amb un notable augment del 7,5% d'espectadors i una xifra rècord de 2,6 milions d'assistents, que certifica la millora del sector, que el 2015 estava estancat amb un lleu creixement de l'1%.

A Catalunya s'ha assolit la xifra 1,6 milions d'assistents el 2016, amb un 5,3% més que l'any 2015, que suposa un destacat ascens després d'una temporada de fort estancament. Al País Valencià les xifres són considerables, amb un ascens del 13,2% de públic. Els grans festivals han registrat les millors xifres, amb un 12% de creixement, mentre els mitjans i petits també han crescut per damunt de la mitjana, un 9%. Per contra, les cites més especialitzades han perdut el

3% de públic. Un any més, els principals festivals de caràcter privat continuen registrant xifres a l'alça, mentre que el sector públic perd pistonada. Les sales, circuits i equipaments públics han aconseguit els millors resultats dels últims anys: guanyen públic i programen més concerts.

Indústria del directe - Sales

Les sales han aconseguit un 21% més d'espectadors el 2016 i també un destacat increment de l'oferta de programació del 15%.

Els números positius han garantit la supervivència de la majoria de locals, tot i que en espais emblemàtics han deixat de programar (Heliogàbal, BeCool, Music Hall...). Després d'un 2015 fatídic en què l'augment de concerts no va evitar la caiguda dels assistents, la darrera temporada s'ha revertit la situació.

La situació beneficia especialment la ciutat de Barcelona. El creixement de públic s'ha notat especialment a la capital (24%) i no tant a comarques (4%). La mitjana d'espectadors per concert també ha millorat de 274 a 289, respecte al 2015.

La pujada considerable de programació s'ha produït també a les principals sales barcelonines (16%), tot i que l'esforç a la resta també ha estat notable (8%).

Indústria del directe - Circuits

Xifres positives però sostingudes dels principals circuits musicals. La xifra de públic assoleix un resultat positiu del 8% el 2016, tot i que en les tres les anteriors temporades (2013-15) el volum del creixement havia estat superior. Els principals circuits han registrat el 2016 un notable augment de concerts del 10% respecte al 2015. La xifra d'espectadors per concert també ha millorat.

Indústria del directe - Auditoris

Els grans auditoris i teatres han mantingut els indicadors positius després de la recuperació el 2014, gràcies a l'increment de l'assistència (+4%) i de concerts (+7%).

La tendència a l'alça no evidencia un vigor generalitzat a causa del descens en dos dels equipaments de pes notori, el Palau Sant Jordi i el Gran Teatre del Liceu. Ha caigut la mitjana d'espectadors per concert de 1.018 a 980.

Indústria del directe - Mercats i fires professionals

L'impacte dels principals mercats i fires musicals ha augmentat un espectacular 42% i representa més de 200 milions d'euros sobre la indústria cultural i el territori, en un mapa liderat per Primavera Pro i Sónar+D.

La capacitat de compra-venda dels prop de 10.000 professionals acreditats a Catalunya, que s'han doblat en 5 anys, ha beneficiat l'activitat i promoció generada pel Mercat de Música Viva de Vic i la Fira Mediterrània.

Indústria discogràfica

Descens abismal de la facturació discogràfica. El negoci de la indústria discogràfica catalana no

s'ha recuperat tampoc l'any 2016.

El sector ha patit la quarta davallada consecutiva, que situa la facturació en un nou mínim històric de 7,6 milions d'euros, amb una pèrdua del 12% respecte al 2015.

La davallada del format físic (-21%) no s'ha vist compensada amb l'ascens digital (7%), a diferència del marc referencial estatal i mundial, on la facturació és positiva gràcies a l'ascens del mercat digital i a la recuperació dels LP de vinil.

La producció de discos en català i instrumentals ha superat per primera vegada a la història el miler de referències, gràcies sobretot a l'augment d'edicions de jazz.

El rànquing de vendes ha aportat 3 discos de platí (40.000 còpies): *El disc de la Marató*, **El Último de la Fila** i **Antonio Orozco**, i 2 d'or (20.000): **Mónica Naranjo** i **Love of Lesbian**.

Només quatre llançaments en català han superat les 10.000 còpies venudes: *El disc de La Marató*, del Club Súper3 i Mic i *Jo competeixo* de **Manel**.

En pop-rock la producció de discos en català trenca la ratxa negativa del darrer any i creix el 3% respecte al 2015, destacant més edicions digital i en format de vinil.

En cançó d'autor les produccions s'han revifat el 7% però lluny dels bons resultats d'any anteriors, mentre els festivals de cançó toquen fons i no guanyen públic.

Les bones dades genrals no es reflecteixen en la música d'arrel amb una caiguda de l'11%, tot i que els festivals folk guanyen en públic per primer cop en cinc anys.

El jazz està de moda amb xifra de discos i públic als festivals que augmenta de manera contundent. La producció de discos dobla la xifra de fa quatre anys.

Les edicions de música clàssica aporten major activitat amb la pujada del 6% de discos i un important ascens del 9% en la xifra d'espectadors als principals festivals.

La forta inestabilitat del mercat discogràfic infantil fa que la variabilitat sigui notable, tot i l'augment del 62% de produccions i 2% de creixement als festivals.

La percepció d'orquestrades i grups de ball és que el sector havia millorat però la contractació global cau un 6%: davallada del 10% de grans formacions i estancament en els conjunts.

NÚMERO ESPECIAL COEDITAT PER GRUP ENDERROCK I ARC · ANY XVI · 6 €

Anuari de la Música 2017

